

התיקרה הנזר של פרופסור לזר

עצמה, שכן היא עמדה בניגוד לכל סדר ונוהג מקובלים בעולם האקדמי. להפדה זו של הכללים נתן ביטוי נשיא האוניברסיטה העברית, אברהם הרמן, בכתב ששיגר לזר ובו נאמר, בין השאר: "מדהים כי מצאת לנכון להודיע על התפטרותך רק בסוף הסמסטר השני. זהו חריג-אחריות הנוגד את הכללים הנהוגים בכל מוסד מסודר. זה מעשה בלתי הגון וחוסר התחשבות משוע בעללי הקולג'יאליות הנהוגים במוסדות אוניברסיטאים. איני זוכר מקרה של מורה בעל תפקידים מרכזיים באוניברסיטה, שהודיע על פרישתו תוך סמסטר אחד בלבד... לפרשה זו יש השלכה על החיים האוניברסיטאיים בארץ. לפיכך אני מוצא לנכון לשגר העתק מכתב זה לשר-החינוך."

כשכתב דברים אלה לא ידע הרמן עד מה צדקה נבואתו לגבי ההשלכות שיהיו לפרשת פרופסור לזר על כל החיים האוניברסיטאיים בארץ. אלה מתחילות להוריע רק עתה.

אחד מאנשי המדע הנודעים בארץ, הי"ח מכהן כפרופסור באוניברסיטת תל-אביב רשתחום התמחותו שונה לגמרי מזה של משה לזר, יכול היה לסכם את הביקורת שנמתחה על לזר ויצירותיו המדעיות כי מילים ברורות: "כל פירסום של איש מדע זוכה בביקורת בעולם המדעי. זה טוב וזה לגטימי. לכל פירסום שלגבי ביקורת שלילית רבות ורק ביקורת חיה בית אחת. צריך להתחייס עדיין בכבוד המינימאלי. לעומת זאת, כאשר איש-מדע זוכה בביקורת שלילית בלבד ולא נמצא אפילו מומחה אחד או בריסמכא באותו תחום אשר יקום ויגן על אותה עבודה מדעית" כביכול — מתחיל העניין להסיר ריח."

נראה שעל רקע זה ביקש לעצמו השר פרופסור משה לזר הסבה מקצועית. מעיסוק בתחום של מדעים מדויקים, אם כי בתחום מדעי-הרוח, הוא העדיף לעסיק בנרשאים מופשטים יותר, שבהם הביקורת אינה מתבססת על עובדות אלא על דיעות. כך, במרץ בלתי נלאה ובשאלתנות חסרת-תקדים, שלדעת כמה מומחים היא אף חסרת-כיסוי, התייצב בראש הפקולטה לאמנויות שהוקמה לפני ארבע שנים ב-אוניברסיטת תל-אביב.

כיום מונה הפקולטה שבראשה עומד לזר כ-1250 סטודנטים, מלמדים בה כי מאה מורים במשרה מלאה ועוד שמנים מורים חלקיים, כשלים משרת צוות של כעשרים עוזרים סכנים ומנהליים.

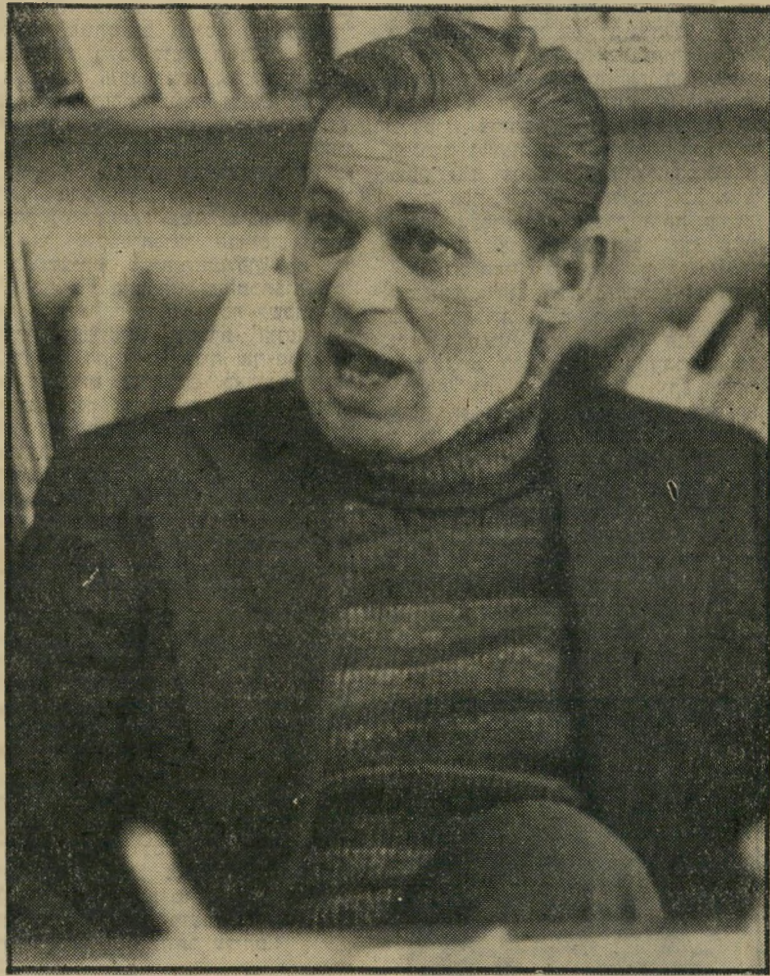
על רמת-הלימודים בכמה מחוגי הפקולטה ועל טיב הידיעות שהם מקנים לסטודנטים הלומדים בהם, קיימים הילוקים דיעות. לעומת חסידים נלהבים שז' הי

דיו באוניברסיטת סלמנקה בספרד, גילויו שזכה מייד לפירסום ענק בעיתונות הישראליה.

מחקרו של לזר בנושא זה, שפורסם בשנת 1965, לא הופץ משום מה בהרחבה ונעדר ממרבית הספריות המדעיות העוסקות בנושא זה בעולם. רק ארבע שנים אחרי הופעתו, הגיע המחקר הכתוב לידיו של הפרופסור אלברטו ורוורו מנאפולי, שהוא מומחה בעל-שם עולמי בנושא זה. את ביקורתו על עבודתו המדעית הגדירה של הפרופסור לזר פירסם הפרופסור ורוורו בגיליון חודש נובמבר 1969 של הרבעון המדעי האמריקאי רבי-היקרה רומאנס פילולוג'י, שבהוצאת אוניברסיטת קליפורניה. הביקורת אינה משאירה אבן על אבן בכל המיבנה המדעי שהתיימר היפרופסור לזר לבנות בעבודתו המדעית.

מספר ציטוטים מתוך הביקורת שהתפרסמה: "יש לציין לא רק את אישביעות הרצון ממה שאין בספר וממנה שהיינו מצפים מהוצאה מדעית של חוקר... אלא שיש לציין את הרמה והאיכות העלובים של כל מה שהספר של פרופסור משה לזר כן נותן... הספר מלא שגיאות לשוניות אלמנטריות כגון: חלוקה לא נכונה של המילים, פיסוק בלתי נכון, תיקוני שמות בטקסט האוטנטי שאין לדעת מהיכן נלקחו, פירוש לא נכון של מילים והשמר טוהר-מילים, תיוות בלתי נכונה שאינן עומדות בשום מיבחן היסטורי, לשוני ו-לקסיקוגראפי. פרופסור לזר, פותר בקלות מפתיעה בעיות מדעיות של טכסט, לשון ומקורות בצורת מסקנות בלתי-נכונות לחלוטין של זהות המחבר, תארי-כיום, מקורות ומקומות."

הביקורת קטלנית, המציגה למעשה את פרופסור לזר כשרלטן אקדמי חסר-מושג אלמנטרי בעבודה המדעית שבה הוא מתיימר להתמחות, מסתכמת בקביעה: "בקי-

דיקן הפקולטה

הפרופסור משה לזר, המשמש מזה ארבע שנים דיקן הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל-אביב, בה נתגלו באחרונה מעשי-מירמה, זיופים והונאה המעבים על החישים האקדמיים והאמנותיים שלה.

חסרת-תקדים בחיים האקדמיים בארץ. הביקורת היתה קטלנית וחסרת-רחמים. מבקרו של פרופסור לזר טענו כי למעשה אין לו מושג בחומר שקיבל על עצמו לערוך, האשימו אותו בהתעלמות מאינפורמציה, בשיפור עובדות לפי הצורך וההזדמנות" וב"אחיות עיניים מדעית".

ההיסטוריון חיים קשלס, פירסם מאמר ביקורתי על החוברת לדוגמא מתוך המיניון של לזר ובה פרט שורה ארוכה של עיקום מובאת והעלמת חיבורי-יסוד, אחיות-עיניים בציוני-מקורות וטטיות מדיעות המעידות על היעדר משמעת מדעית מינימאלי בחיבור המילון.

הסערה שהתעוררה גרמה להתארגנות ועד ציבורי, להצלת המילון ולהצלת הי מילון שהושקע בו. אנשי הוועד טענו בפשטות כי הפרופסור לזר פשוט אינו יודע את לשון המילון אותו נטל על עצמו לערוך, הם תבעו את התפטרותו או שייעמוד בבחינה בשפה הספרדית-יהודית, דבר שיוכיח לעיני כל, לטענתם, את בורותו בתחום זה.

רמה ואיכות עלובים

היתה זו הפעם הראשונה בה זכה לזר לביקורת מדעית קטלנית בתחומים שבהם הוא אמור להיות מומחה מדולפלם. את גולת הכותרת של הקאריירה המדעית של הפרופסור משה לזר מהווה מחר קר בתרגום עתיק של התנ"ך לספרדית, אותו גילה לזר, לטענתו, בתקופת לימודיו

בתמחה במספר תחומים מדעיים: ספרות צרפת, ספרות השוואתית, ספרות גרמנית, תרבות צרפת, היסטוריה וכן בלשנות של השפות הרומניות.

באוניברסיטה העברית בירושלים, שם החל ללמד ב-1957, הלך שמו של לזר לפניו כמטאור אקדמי. הוא לימד שם שפות רומניות וספרות, היה ראש הי מחלקה ללימודים רומניים, הקים ועמד בראש המחלקה ללימודים ספרדיים ולא-סינו-אמריקאים. בנוסף לכך התמנה גם כמנהל המכון לאמנויות.

בשעתו, לפני כעשר שנים, החליט ועד עזת-הספרדים בארץ לפעול לשימור והצגת תת-הלאדינו — היהודית-הספרדית, לשם כך הוחלט להקים קרן מדעית שתוציא לאור בסיוע מכון בן-צבי מילון לאדינו-עברי, המפעל אמור היה להיות מפעל מדעי-בלשני מקיף ונרחב. היה זה רק טבעי שיוזמי המפעל יפנו אל הפרופסור משה לזר, כמי שנועד כמומחה מסקר אחד בארץ בתחום זה, ויציעו לו לקבל על עצמו את תפקיד עורך המילון. לזר קיבל על עצמו את עריכת המיבצע הי אקדמי שסכום של מיליון לירות ישראליות הוקצב לעריכתו. במשך עשר השנים האחרונות הוקצב לו סכום של כ-100 אלף ל"י לשנה לשם עריכת המחקר המכין להוצאת המילון.

DONORS' OPPORTUNITIES
A Distinguished Artist-in-Residence Fund \$ 250,000.—
Chair in American Motion Picture & Television \$ 250,000.—
Film Archive \$ 250,000.—
Television Studio \$ 75,000.—

הזדמנויות לתורמים

האוניברסיטה בארצות-הברית וקנדה, מוצעות, "הזדמנויות" לתורמים לחוג-לקולנוע.

פרופסור שמפיץ החוג לקולנוע ולט"י וזיהיה של אוניברסיטת תל-אביב בין ידידי האוניברסיטה בארצות-הברית וקנדה, מוצעות, "הזדמנויות" לתורמים לחוג-לקולנוע.

פקולטה ותרומתה הצנועה לחיי הציבור רחוק והקולנוע בארץ, קיימים גם גוללים קיצוניים הטוענים כי הפקולטה לצימנויות באוניברסיטת תל-אביב מוליכה ש"ל את הלומדים בה.

אולם על דבר אחד אין מחלוקת. בניגוד חו של הדיקן, פרופסור משה לזר הפכה הפקולטה לאמנויות עסק פורה ומשגשג עבור הרבה אנשים הקשורים בה. העובדה כי עבור מחלקות הקולנוע והתיאטרון של הפקולטה נדרש ציוד טכני מתוחכם ויקר, גרמה לכך שנוצרה סיבה שאינה קיימת בפקולטות אחרות במקדעי הרוח: לגיוס כספים מאסיבי מכל מקור, לקידום ופיתוח מתקני הפקולטה.

סביב הפקולטה לאמנויות נוצר ביסד של שגור, שנועד לפתח, להתייב ולקדם את מתקניה, מאות אלפי דולרים גייסו במסעי שגור בחו"ל, מתוך למיסגרת התקציב הרגילה, הפכו את הפקולטה למכרה זהב לשרלטנים וגוללים.

על אי-הסדרים בפקולטה לאמנויות בהמשך הסידרה בגיליון הבא.

טע לדוגמא (עמודים 61—43) שהם כעשרה אחוזים מהטכסט המדעי של הפרופסור לזר, נמצאו כמאה שגיאות יסודיות מהי סוגיים שנמנו. אין אלה מאה עניינים או נושאים בהם קיימים הילוקי-דיעות אקדמיים — אלא שגיאות-יסוד וטעויות-לשון, טעויות בקביעת תאריכים היסטוריים, זיהוי אנשים, פירוש מילים ועניינים וכן זיהוי מקומות..."

חוסר התחשבות וחוסר הגינות

רור שעם רקע מדעי מפואר מעין זה לא עמדה האוניברסיטה העברית בירושלים במבחן השאיפות היומניות של הפרופסור משה לזר, שלא הצליח להתמנות שם כדיקן ואף לא התקבל כפרופסור מן המניין. בשנת 1971 פרש הפרופסור לזר מאייניברסיטת ירושלים והצטרף לסגל האקדמי של אוניברסיטת תל-אביב. פרישתו היוותה בשעתו שערוריה אקדמית בפני